

Чалій Л.В. Кіндрат В. К.

ОРГАНІЗАЦІЯ КРАЄЗНАВЧО-ТУРИСТСЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Чалій Л.В.

Кіндрат В. К.

ОРГАНІЗАЦІЯ КРАЄЗНАВЧО-ТУРИСТСЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ

Навчально-методичний посібник

2-ге видання

Рівне-2017

УДК 373:796.5

ББК 75.8р

Затверджено та рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 8 від 29.06. 2017 р.)

Рецензенти:

Петренко Оксана Петрівна доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики виховання

Рівненського державного гуманітарного університету

Ярмощук Олена Олександрівна канд. наук з фіз. виховання і спорту, доцент,

доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання

Рівненського державного гуманітарного університету

О-69 Чалій Л.В. Організація краєзнавчо-туристської діяльності: навчально-методичний посібник. 2-ге видання / Л. В. Чалій, В. К. Кіндрат. – Рівне: редакційно-видавничий відділ громадської організації «СОМ-центр», 2017. – 217 с.

У навчально-методичному посібнику висвітлено теоретичні положення та практичні аспекти краєзнавчо-туристської діяльності. Посібник адресований студентам і педагогічним працівникам, що вивчають та забезпечують організацію краєзнавчо-туристських заходів з молоддю.

УДК 373:796.5

ББК 75.8р

Чалій Л.В.

ЗМІСТ

1. Історія туризму.....	6
2. Розвиток туризму на українських землях.....	9
3. Сучасний стан розвитку спортивно-оздоровчого туризму в Україні. Діяльність Федерації спортивного туризму України...12	
4. Туризм як вид послуг. Види організованого туризму.....	18
5. Туристичний потенціал України. Перспективи Карпатського регіону.....	21
6. Маркування туристських маршрутів.....	26
7. Туризм в системі фізичного виховання. Вплив занять туризмом на стан здоров'я людини.....	27
8. Дитячо-юнацький туризм в Україні. Уроки туризму в загальноосвітній школі.....	31
9. Краєзнавство і туризм.....	35
10. Міжпредметні зв'язки туризму та краєзнавства.....	38
11. Форми і методи туристсько-краєзнавчої роботи.....	42
12. Туристсько-краєзнавчі гуртки.....	47
13. Шкільний музей як форма туристсько-краєзнавчої роботи.....	51
14. Екскурсії, види екскурсій.....	54
15. Краєзнавча довідка про Рівненщину.....	57
16. Краєзнавчі спостереження в поході.....	61
17. Метеорологічні спостереження у туризмі.....	64
18. Види туризму, форми туристсько-краєзнавчої діяльності.....	67
19. Поняття про МКК та ГПРЗ.....	70
20. Інструкція про проведення походів з учнівською та студентською молоддю (загальні положення).....	75
21. Оформлення маршрутної документації для проведення туристських подорожей. Звіт про похід.....	77
22. Підготовка одноденної подорожі.....	80
23. План підготовки до багатоденного походу.....	81
24. Вимоги до керівника походу. Обов'язки та права учасника туристської подорожі.....	86
25. Психологічна підготовка до походу учасників. Поведінка в екстремальних ситуаціях.....	92

26. Туристське спорядження для походів з ночівлею. Склад похідної аптечки.....	96
27. Харчування в поході. Водно-сольовий режим у поході.....	99
28. Укладка рюкзака. Встановлення намету.....	101
29. Рух у поході. Техніка безпеки при пересуванні туристів.....	103
30. Привали і почівлі у туристському поході.....	106
31. Протипожежні заходи у поході. Правила розпалювання вогнища. Види вогнищ.....	109
32. Охорона природи в поході. Екологічні туристські маршрути.....	113
33. Орієнтування в поході. Орієнтування за місцевими ознаками.....	115
34. Топографічна підготовка.....	118
35. Топографічні умовні знаки.....	121
36. Зображення рельєфу на топографічних картах.....	124
37. Компас. Азимут.....	128
38. Спортивне орієнтування.....	132
39. Види змагань у спортивному орієнтуванні. Обладнання дистанцій для змагань.....	136
40. Найпростіші виміри на місцевості та на карті.....	140
41. Фізична підготовка туриста.....	143
42. Спортивні розряди у туризмі.....	146
43. Страхування та самострахування у туризмі.....	150
44. Організація змагань з спортивного туризму.....	151
45. Загальні положення про подолання водних перешкод, спортивний спуск та підйом, траверс.....	154
46. Транспортування потерпілого.....	156
47. Масові заходи по туризму.....	157
48. Медичне забезпечення туристських подорожей.....	158
49. Основні захворювання, що можуть зустрітись у подорожі.....	162
50. Перша допомога при пораненнях.....	171
51. Основні прийоми реанімації.....	174
52. Особиста гігієна у поході, самомасаж.....	177
Література.....	179
Додатки.....	183

Пояснювальна записка

Метою національного виховання є формування фізичної досконалості, набуття молодим поколінням соціального досвіду, успадкування духовних надбань українського народу.

Щоб діти стали народом, який поважають у світі, необхідно, щоб вони за час навчання, виховання в сім'ї та школі міцно засвоїли духовність культури рідного краю, глибоко проїняли національним духом та традиціями української культури, виплекали свідоме відношення до фізичної культури, бажання вдосконалюватися і прогресувати.

Важливе місце у вихованні молоді належить туризму та краєзнавству. Знання, отримані на уроках історії, географії, літератури, отримують логічне продовження під час поїздок, подорожей, екскурсій. А мета уроків фізичного виховання – формування потреби в здоровому способі життя, потреби у фізичній досконалості і активності протягом усього життя – отримує логічне продовження під час занять туризмом.

Наразі багато загальноосвітніх шкіл та об'єднань, що покликані виховувати підрастаюче покоління та дбати про фізичний розвиток молоді, беруть за основу туристсько-краєзнавчу роботу як дієвий засіб та реальну можливість формування гуманістичного світогляду, життєвого досвіду молодої людини.

Педагог, який освоїть курс краєзнавчо-туристської роботи, зможе на якісно новому рівні організувати виховання та спілкування зі своїми учнями. Під час туристських подорожей та краєзнавчих заходів відбувається збагачення як дитини, так і педагога. Це – новий рівень навчання та виховання, це – можливість створити моменти радості та щастя для дитини.

У навчальному посібнику автори торкнулися багатьох тем туризму та краєзнавства, що, на їх думку, буде корисним для майбутніх учителів фізичного виховання, а також для всіх, хто цікавиться питаннями туризму та краєзнавства.

Звичайно, ця праця не є досконалою, тому будемо вдячні усім за слушні та конструктивні зауваження.

Автори

О-69 Чалій Л В. Організація краєзнавчо-туристської діяльності: навчально-методичний посібник. 2-ге видання / Л. В. Чалій, В. К. Кіндрат. – Рівне: редакційно-видавничий відділ громадської організації «СОМ-центр», 2017. – 217 с.

У навчально-методичному посібнику висвітлено теоретичні положення та практичні аспекти краєзнавчо-туристської діяльності. Посібник адресований студентам і педагогічним працівникам, що вивчають та забезпечують організацію краєзнавчо-туристських заходів з молоддю.

ОРГАНІЗАЦІЯ КРАЄЗНАВЧО-ТУРИСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Навчально-методичний посібник
2-ге видання

Комп'ютерний набір Л. В. Чалій
Редагування А.А. Кашуба

Підписано до друку 30.08.2017 р. Формат 60 x 84 1/16
Папір друкарський № 1. Гарнітура Times. Друк різнографічний.
Ум.-друк. арк. 13. Тираж 100 прим. Зам. № 260/2.

Редакційно-видавничий відділ
громадської організації „СОМ-ЦЕНТР”
м. Рівне, вул. Ст. Бандери, 31-А/1